

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

17 päivänä heinäkuuta 2014*

Muutoksenhaku — Kilpailu — EY 82 artikla ja EY 86 artiklan 1 kohta — Helleenien tasavallan julkiselle yritykselle ruskohiiliesiintymien tutkimiseen ja hyödyntämiseen myöntämien etuoikeuksien pitäminen voimassa — Näiden oikeuksien käyttäminen — Kilpailuetu ruskohiilen toimittamisen markkinoilla ja sähkön tukkumarkkinoilla — Määräävän markkina-aseman säilyttäminen, laajentaminen tai vahvistaminen

Asiassa C-553/12 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 30.11.2012,

Euroopan komissio, asiamiehinään T. Christoforou ja A. Antoniadis, avustajanaan dikigoros A. Oikonomou, prosessiosoite Luxemburgissa,

valittajana,

jota tukevat

Mytilinaios AE,

Protergia AE,

Alouminion AE,

kotipaikka Amaroussion (Kreikka), edustajinaan dikigoros N. Korogiannakis, dikigoros I. Zarzoura, dikigoros D. Diakopoulos ja dikigoros E. Chrisafis,

ja jossa valittajan vastapuolina ja muina osapuolina ovat

Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI), kotipaikka Ateena (Kreikka), edustajanaan dikigoros P. Anestis,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

Helleenien tasavalta, asiamiehinään M.-T. Marinos, P. Mylonopoulos ja K. Boskovits,

Energieiki Thessalonikis AE, kotipaikka Echedoros (Kreikka),

Elliniki Energeia kai Anaptyxi AE (HE & DSA), kotipaikka Kifissia (Kreikka),

väliintulijoina ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: kreikka.

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič (esittelevä tuomari) sekä tuomarit C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.10.2013 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.12.2013 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Valituksellaan Euroopan komissio vaatii unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen tuomion DEI v. komissio (T-169/08, EU:T:2012:448; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin kumosi Helleenien tasavallan Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE:n (DEI) hyväksi myöntämistä ja voimassa pitämistä oikeuksista ruskohiilen louhintaan 5.3.2008 tehdyn komission päätöksen K(2008) 824 lopullinen (jäljempänä riidanalainen päätös).

Asian tausta ja riidanalainen päätös

- 2 DEI perustettiin vuonna 1950 Kreikan valtiolle kuuluvana julkisena yrityksenä. Sille annettiin yksinoikeus sähkön tuottamiseen, siirtämiseen ja toimittamiseen Kreikassa. Vuonna 1996 julkisten yritysten uudenaikaistamisesta annettu Kreikan laki nro 2414/1996 (FEK A' 135) mahdollisti DEI:n muuttamisen osakeyhtiöksi, jonka valtio kuitenkin edelleen omisti kokonaan ainoana osakkeenomistajana.
- 3 DEI muutettiin 1.1.2001 osakeyhtiöksi etenkin sen sähkömarkkinoiden vapauttamisesta annetun Kreikan lain nro 2773/1999 (FEK A' 286) mukaisesti, jolla pantiin täytäntöön muun muassa sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 19.12.1996 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 96/92/EY (EYVL 1997, L 27, s. 20). Kyseisen lain 43 §:n 3 momentin mukaan valtion osuuden DEI:n osakepääomasta on aina – myös pääoman korotuksen jälkeen – oltava vähintään 51 prosenttia yhtiön äänioikeutetuista osakkeista. Helleenien tasavalta omisti riidanalaisen päätöksen tekohetkellä 51,12 prosenttia kyseisen yrityksen osakkeista. DEI:n osakkeet on listattu Ateenan (Kreikka) pörssissä ja Lontoon (Yhdistynyt kuningaskunta) pörssissä 12.12.2001 lähtien.
- 4 Kaikki Kreikassa toimivat sähköntuotantolaitokset, jotka käyttävät ruskohiiltä, kuuluvat DEI:lle. Kreikan geologian- ja malmintutkimuslaitoksen mukaan Kreikan tunnetut ruskohiilivarannot arvioitiin 1.1.2005 kaikkiaan 4 415 miljoonan tonnin suuruisiksi. Komission mukaan Kreikan ruskohiilivarannot ovat 4 590 miljoonaa tonnia.
- 5 Helleenien tasavalta on myöntänyt DEI:lle oikeuksia ruskohiilen tutkimiseen ja hyödyntämiseen kaivoksilla, joiden varannot ovat kaikkiaan noin 2 200 miljoonaa tonnia. Ruskohiilivarannoista 85 miljoonaa tonnia kuuluu yksityisille. Muille yksityisille on myönnetty oikeuksia sellaisten noin 220 miljoonan tonnin suuruisien, julkisessa omistuksessa olevien esiintymien tutkimiseen tai hyödyntämiseen, joista saatavaa ruskohiiltä käytetään osittain DEI:n sähköntuotantolaitoksissa. Kreikassa on noin 2 000 miljoonan tonnin ruskohiilivarannot, joiden hyödyntämiseen ei toistaiseksi ole myönnetty oikeuksia.

- 6 Direktiivin 96/92 voimaantulon myötä Kreikan sähkömarkkinat avattiin kilpailulle. Toukokuussa 2005 toteutettiin Manner-Kreikan ja tietyt Kreikalle kuuluvat saaret kattavan yhteenliitetyn verkon kaikille sähkön myyjille ja ostajille pakolliset päivittäismarkkinat. Sähkön tuottajat ja maahantuojat syöttävät näille päivittäismarkkinoille tuottamansa tai maahantuomansa sähköenergian ja myyvät sen päiväkohtaisesti määräytyvään hintaan.
- 7 Vuonna 2003 komissio vastaanotti kantelun yksityishenkilöltä, joka pyysi salaamaan henkilöllisyytensä. Kantelijan mukaan Kreikan valtion päätös myöntää DEI:lle 12. ja 13.11.1959 annetun Kreikan asetuksen nro 4029/1959 (FEK A' 250) ja 23. ja 29.8.1975 annetun Kreikan lain nro 134/1975 (FEK A' 180) nojalla yksinoikeus ruskohiilen tutkimiseen ja hyödyntämiseen Kreikassa oli ristiriidassa EY 86 artiklan 1 kohdan kanssa, luettuna yhdessä EY 82 artiklan kanssa. Komissio oli vuosina 2003–2008 useaan kertaan yhteydessä Helleenien tasavaltaan ja teki sen jälkeen riidanalaisen päätöksen.
- 8 Tässä päätöksessä komissio totesi muun muassa, että näiden oikeuksien myöntäminen ja voimassa pitäminen oli EY 86 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä EY 82 artiklan kanssa, vastaista, koska näillä toimenpiteillä luodaan tilanne, jossa talouden toimijoilla on epäyhtäläiset mahdollisuudet primääristen polttoaineiden käyttöön sähköntuotannossa, ja annetaan DEI:lle mahdollisuus säilyttää määräävä asemansa kreikkalaisilla sähkön tukkumarkkinoilla taikka vahvistaa tällaista asemaa estämällä uusien toimijoiden pääsy markkinoille tai vaikeuttamalla sitä.
- 9 Riidanalaisessa päätöksessä komissio toteaa Helleenien tasavallan tienneen direktiivin 96/92 – jonka täytäntöönpanon määräaika päättyi 19.2.2001 – antamisesta saakka, että sähkön markkinat oli vapautettava. Se lisää Helleenien tasavallan toteuttaneen tiettyjä valtion toimenpiteitä, jotka koskevat kaksia erillisiä tuotemarkkinoita: ruskohiilen toimittamisen markkinoita ja sähkön tukkumarkkinoita, joista jälkimmäiset markkinat kattavat sähkön tuotannon ja toimittamisen tuotantolaitoksissa sekä sähkön tuonnin yhteenliittäntöjen avulla.
- 10 Komission mukaan DEI:llä on määräävä asema sekä ruskohiilen toimittamisen markkinoilla (97 prosentin osuus) että sähkön tukkumarkkinoilla (85 prosentin osuus). Sen mukaan ei myöskään ollut nähtävissä, että markkinoille tulisi uusia toimijoita, jotka supistaisivat merkittävästi DEI:n osuutta sähkön tukkumarkkinoilla, eikä maahantuonti, jonka osuus on seitsemän prosenttia kokonaiskulutuksesta, myöskään aiheuttanut todellista kilpailupainetta näillä markkinoilla.
- 11 Komissio huomauttaa kyseisistä valtion toimenpiteistä, että DEI:lle myönnettiin asetuksen nro 4029/1959 ja lain nro 134/1975 nojalla hyödyntämisoikeus 91 prosenttiin kaikista niistä julkisista ruskohiiliesiintymistä, joihin oikeuksia on myönnetty. Se tarkoittaa, että kansallisella lainsäädännöllä luoduista mahdollisuuksista huolimatta muita oikeuksia merkittäviin esiintymiin ei ole myönnetty sinä aikana, kun kyseisiä toimenpiteitä on sovellettu. Sen mukaan DEI sai lisäksi ilman tarjouskilpailua tutkimisoikeudet tiettyihin hyödynnettäviin esiintymiin, joihin ei ollut vielä myönnetty hyödyntämisoikeuksia. Komissio toteaa, että ruskohiiltä käytäviä sähköntuotantolaitoksia, jotka komission mukaan ovat kustannuksiltaan kaikkein edullisimpia Kreikassa, myös käytetään eniten, sillä ne tuottavat 60 prosenttia sähköstä, jota voidaan toimittaa yhteenliitetystä verkosta.
- 12 Myöntämällä DEI:lle ruskohiilen hyödyntämiseen lähes monopolistiset oikeudet, jotka takasivat DEI:lle etuoikeuden halvimpaan sähköntuotannossa käytettävään polttoaineeseen Kreikassa, ja pitämällä nämä oikeudet voimassa Helleenien tasavalta loi siten komission mukaan sähkön tukkumarkkinoiden vapauttamisesta huolimatta talouden toimijoille epäyhtäläiset mahdollisuudet sähkön tukkumarkkinoilla ja väärästi siten kilpailua, millä säilytettiin DEI:n määräävä asema tai vahvistettiin sitä sekä estettiin uusien toimijoiden pääsy markkinoille tai vaikeutettiin sitä.

- 13 Komissio kehotti lisäksi riidanalaisessa päätöksessä Helleenien tasavaltaa ilmoittamaan sille kahden kuukauden kuluessa kyseisen päätöksen tiedoksisaannista toimenpiteet, joita se aikoi toteuttaa kyseisten valtion toimenpiteiden kilpailuvastaisten vaikutusten korjaamiseksi, ja totesi, että nämä toimenpiteet oli toteutettava ja pantava täytäntöön kahdeksan kuukauden kuluessa komission päätöksen tekemisestä.

Unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettu kanne ja valituksenalainen tuomio

- 14 DEI nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 13.5.2008 toimittamallaan kannekirjelmällä kumoamiskanteen riidanalaisesta päätöksestä. Menettelyssä Helleenien tasavalta tuki väliintulijana DEI:n vaatimuksia, ja Elliniki Energeia kai Anaptyxi AE (HE & DSA) ja Energeiaki Thessalonikis AE, jotka ovat Kreikassa sähköenergiantuotannon alalla toimivia osakeyhtiöitä, tukivat väliintulijoina komission vaatimuksia.
- 15 Kanteensa tueksi DEI vetosi neljään kanneperusteeseen, jotka perustuivat ensinnäkin oikeudellisiin virheisiin EY 86 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä EY 82 artiklan kanssa, soveltamisessa sekä ilmeiseen arviointivirheeseen, toiseksi EY 253 artiklassa määrätyn perusteluvollisuuden laiminlyöntiin, kolmanneksi yhtäältä oikeusvarmuuden, luottamuksensuojan ja omaisuudensuojan periaatteiden loukkaamiseen ja toisaalta harkintavallan väärinkäyttöön sekä neljänneksi suhteellisuusperiaatteen loukkaamiseen.
- 16 Ensimmäinen kanneperuste koostui viidestä osasta, joista toisessa ja neljännessä kyseenalaistettiin komission toteamus, jonka mukaan DEI:lle myönnettyjen ruskohiilen hyödyntämisoikeuksien käyttö oli johtanut sen määräävän aseman laajentumiseen ruskohiilen toimittamisen markkinoilta sähkön tukkumarkkinoille vastoin yhdessä luettuja EY 86 artiklan 1 kohdan ja EY 82 artiklan määräyksiä. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan DEI esitti kaksi perustelua tätä komission toteamusta vastaan. Ensimmäisellä perustelullaan DEI väitti, että jotta voidaan osoittaa, että näitä määräyksiä, luettuina yhdessä, on rikottu, oli välttämätöntä, että kyseiselle yritykselle on myönnetty EY 86 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu yksinoikeus tai erityisoikeus, mikä ei ollut tilanne käsiteltävässä asiassa.
- 17 Toisessa perustelussaan, jota unionin yleinen tuomioistuin tarkasteli ensin, DEI katsoi, ettei komissio ollut näyttänyt DEI:n tosiasiallista tai mahdollista määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä kyseisillä markkinoilla, vaikka tällainen näyttö on ennakoedellytys EY 86 artiklan 1 kohdan soveltamiselle, kun sitä luetaan yhdessä EY 82 artiklan kanssa.
- 18 Valituksenalaisen tuomion 85 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että käsiteltävässä asiassa vallitseva erimielisyys kohdistui ensisijaisesti kysymykseen siitä, pitikö komission yksilöidä DEI:n tosiasiallinen tai mahdollinen määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä merkitsevä menettely, vai oliko riittävää, että se osoitti kyseisten valtion toimenpiteiden väärin käyttävän kilpailua luomalla DEI:n eduksi talouden toimijoille epäyhtäläiset mahdollisuudet.
- 19 Ruskohiilen toimittamisen markkinoiden osalta unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 87–89 kohdassa, että Helleenien tasavalta myönsi kyseisillä valtion toimenpiteillä DEI:lle ruskohiilen hyödyntämisoikeuksia kaivoksiin, joiden varannot olivat suuruudeltaan noin 2 200 miljoonaa tonnia, ja että nämä ennen sähkömarkkinoiden vapauttamista toteutetut toimenpiteet on pidetty voimassa ja ne vaikuttavat edelleen ruskohiilen toimittamisen markkinoihin sekä että DEI:n kilpailijoiden ilmaisemasta kiinnostuksesta huolimatta muut talouden toimijat eivät saaneet Helleenien tasavallalta muiden ruskohiiliesiintymien hyödyntämisoikeuksia, vaikka Kreikalla on noin 2 000 miljoonan tonnin toistaiseksi hyödyntämättömät ruskohiilivarannot.

- 20 Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan sitä, että muut talouden toimijat eivät voineet saada oikeuksia käytettävissä olevien ruskohiiliesiintymien käyttöön, ei kuitenkaan voida laskea DEI:n syyksi, koska ruskohiilen hyödyntämislupien myöntäminen riippui yksinomaan Helleenien tasavallan tahdosta. Unionin yleinen tuomioistuin lisäsi, että DEI:n tehtävä ruskohiilen toimittamisen markkinoilla rajoittuu pelkästään niiden ruskohiiliesiintymien hyödyntämiseen, joihin sillä on oikeudet, eikä komissio ollut väittänyt, että DEI olisi käyttänyt väärin määräävää markkina-asemaansa ruskohiilen saannin osalta tämän raaka-aineen toimittamisen markkinoilla.
- 21 Tämän jälkeen unionin yleinen tuomioistuin tarkasteli valituksenalaisen tuomion 90–93 kohdassa komission toteamusta, jonka mukaan se, että DEI:n kilpailijat eivät pääse ruskohiilen toimittamisen markkinoille, vaikuttaa sähkön tukkumarkkinoihin. Se totesi komission väittäneen tältä osin, että koska ruskohiili on edullisin sähköntuotannon polttoaine Kreikassa, ruskohiiltä hyödyntämällä sähköä voidaan tuottaa matalin muuttuvien kustannuksien ja saattaa se pakollisille päivittäismarkkinoille suuremmalla voittomarginaalilla kuin sähkö, jonka tuottamiseen on käytetty muita polttoaineita. Komission mukaan tästä seuraa, että DEI saattoi säilyttää määräävän asemansa sähkön tukkumarkkinoilla tai vahvistaa sitä estämällä uusien toimijoiden pääsyn markkinoille tai vaikeuttamalla sitä.
- 22 Muistutettuaan valituksenalaisen tuomion 91 kohdassa, että sähkön tukkumarkkinoiden vapauttamisen seurauksena Kreikassa luotiin pakolliset päivittäismarkkinat, joiden toimintaa koskevia sääntöjä, joita sekä DEI:n että sen kilpailijoiden on noudatettava, ei saateta kyseenalaisiksi riidanalaisessa päätöksessä, sekä lisäksi, että DEI oli ollut näillä markkinoilla ennen niiden vapauttamista, unionin yleinen tuomioistuin totesi seuraavaa:
- ”92 Komissio ei kuitenkaan ole osoittanut, että [DEI:n] etuoikeus ruskohiilen saantiin olisi omiaan johtamaan tilanteeseen, jossa [DEI] on voinut syyllistyä määräävän aseman väärinkäyttöön sähkön tukkumarkkinoilla pelkästään käyttämällä oikeuksiaan ruskohiilen hyödyntämiseen tai jossa se saatiin käyttämään asemaansa väärin näillä markkinoilla. Komissio ei myöskään arvostele [DEI:tä] siitä, että tämä olisi ilman objektiivista perustetta laajentanut määräävän asemansa ruskohiilen toimittamisen markkinoilta sähkön tukkumarkkinoille.
- 93 Todetessaan ainoastaan, että [DEI], joka oli aiemmin monopolisasemassa ollut yritys, säilytti edelleen määräävän asemansa sähkön tukkumarkkinoilla sen edun perusteella, jonka etuoikeus ruskohiilen saantiin Kreikassa tälle loi, ja että tämä tilanne johti näillä markkinoilla epäyhtäläisiin mahdollisuuksiin [DEI:n] ja muiden yritysten välillä, komissio ei yksilöinyt eikä osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla, mihin EY 82 artiklassa tarkoitettuun väärinkäyttöön kyseinen valtion toimenpide [DEI:n] johti tai saattoi johtaa.”
- 23 Unionin yleinen tuomioistuin tarkasteli tämän jälkeen valituksenalaisen tuomion 94–103 kohdassa riidanalaisessa päätöksessä mainittua vakiintunutta oikeuskäytäntöä, jonka mukaan jäsenvaltio rikkoo EY 86 artiklan 1 kohtaan ja EY 82 artiklaan sisältyviä kieltoja, jos asianomainen yritys syyllistyy määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön jo pelkästään käyttämällä sille myönnettyjä yksinoikeuksia tai erityisoikeuksia tai jos nämä oikeudet voivat johtaa tilanteeseen, jossa yritys käyttää asemaansa tällä tavalla väärin. Tarkasteltuaan tuomiota *Raso ym.* (C-163/96, EU:C:1998:54), tuomiota *Höfner ja Elser* (C-41/90, EU:C:1991:161), tuomiota *Merci convenzionali Porto di Genova* (C-179/90, EU:C:1991:464), tuomiota *Job Centre* (C-55/96, EU:C:1997:603) ja tuomiota *MOTOE* (C-49/07, EU:C:2008:376) unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 103 kohdassa seuraavaa:

”Näissä – – asioissa annetuista tuomioista käy ilmi, että yrityksen, jolla on yksinoikeus tai erityisoikeus, määräävän markkina-aseman väärinkäyttö voi johtua joko mahdollisuudesta käyttää tätä oikeutta väärin tai se voi olla suora seuraus tästä oikeudesta. Tästä oikeuskäytännöstä ei kuitenkaan seuraa, että se, että kyseinen yritys on valtion toimenpiteen vuoksi kilpailijoihinsa nähden edullisemmassa asemassa, itsessään merkitsisi määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä.”

- 24 Unionin yleinen tuomioistuin vastasi vielä valituksenalaisen tuomion 104–118 kohdassa komission viimeiseen väitteeseen, jossa tämä totesi riidanalaisen päätöksen olevan sen oikeuskäytännön mukainen, jonka mukaan vääristymätön kilpailu voidaan taata ainoastaan varmistamalla yhtäläiset mahdollisuudet talouden toimijoiden välillä. Komissio väitti, että jos talouden toimijoiden epäyhtäläiset mahdollisuudet, ja niin muodoin vääristynyt kilpailu, johtuvat valtion toimenpiteestä, tällainen toimenpide on vastoin EY 86 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä EY 82 artiklan kanssa.
- 25 Valituksenalaisen tuomion 105 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin totesi, että niistä tuomioista, joihin komissio vetosi, eli tuomiosta Ranska v. komissio (C-202/88, EU:C:1991:120), tuomiosta GB-Inno-BM (C-18/88, EU:C:1991:474) ja tuomiosta Connect Austria (C-462/99, EU:C:2003:297) ei seuraa sitä, että jotta voidaan katsoa, että EY 86 artiklan 1 kohtaa, sovellettuna yhdessä EY 82 artiklan kanssa, on rikottu, riittää sen osoittaminen, että valtion toimenpide vääristää kilpailua luomalla epäyhtäläiset mahdollisuudet talouden toimijoiden välille, ilman että on tarpeen yksilöidä väärinkäyttöä, johon määräävässä markkina-asemassa oleva yritys on syyllistynyt.
- 26 Tarkasteltuaan näitä tuomioita unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 113 kohdassa, että vaikka pitääkin paikkansa, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on käytetty muotoiluja, joihin komissio on vedonnut, kyseinen toimielin ei kuitenkaan voinut tukeutua pelkästään näihin muotoiluihin ottamatta huomioon niiden asiayhteyttä. Valituksenalaisen tuomion 114–117 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin totesi lisäksi, että tuomio Dusseldorp ym. (C-203/96, EU:C:1998:316), johon komissio oli vedonnut istunnossa, ei myöskään tue komission väitettä.
- 27 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 118 kohdassa päätelmänään, ettei kyseisestä oikeuskäytännöstä seuraa sitä, että komission ei ”tarvinnut yksilöidä ja osoittaa määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä, johon kyseinen valtion toimenpide johti tai saattoi [DEI:n] johtaa”.
- 28 Koska unionin yleinen tuomioistuin oli valituksenalaisen tuomion 87–93 kohdassa todennut, ettei komissio ollut riidanalaisessa päätöksessään näyttänyt tällaista määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä, se totesi näin ollen kyseisen tuomion 119 kohdassa, että DEI:n ensimmäisen kanneperusteen toisessa ja neljännessä osassa esittämä toinen perustelu on perusteltu, kumosi riidanalaisen päätöksen ja totesi, ettei ollut ”tarpeen tutkia muita esitettyjä väitteitä, kanneperusteiden osia tai kanneperusteita”.

Asianosaisten vaatimukset ja käsittely unionin tuomioistuimessa

- 29 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin
- kumoaa valituksenalaisen tuomion
 - ratkaisee asian lopullisesti
 - velvoittaa DEI:n korvaamaan molemmissa oikeusasteissa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.
- 30 DEI ja Helleenien tasavalta vaativat, että unionin tuomioistuin
- hylkää valituksen
 - toissijaisesti tutkii muut kumoamisperusteet, joihin on vedottu asiassa T-169/08, ja kumoaa riidanalaisen päätöksen
 - velvoittaa komission korvaamaan molemmissa oikeusasteissa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

- 31 Mytilinaios AE, Protergia AE ja Alouminion AE pyysivät unionin tuomioistuimen kirjaamoon 25.3.2013 toimittamallaan väliintulohakemuksilla saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen komission vaatimuksia.
- 32 Unionin tuomioistuimen varapresidentti hyväksyi nämä pyynnöt 11.7.2013 antamallaan määräyksellä.

Valitus

- 33 Valituksensa tueksi komissio vetoaa kahteen valitusperusteeseen, jotka perustuvat ensinnäkin EY 86 artiklan 1 kohdan ja EY 82 artiklan määräysten tulkintaa ja soveltamista koskevaan oikeudelliseen virheeseen ja toiseksi puutteellisiin, epätarkkoihin ja riittämättömiin perusteluihin.

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

- 34 Komissio väittää ensimmäisessä valitusperusteessaan, joka kohdistuu valituksenalaisen tuomion 94–118 kohtaan, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt EY 86 artiklan 1 kohdan ja EY 82 artiklan määräysten tulkintaa ja soveltamista koskevan oikeudellisen virheen katsoessaan, että komission olisi yksilöitävä ja näytettävä väärinkäyttöä merkitsevä menettely, johon kyseinen valtion toimenpide johti tai saattoi johtaa DEI:n.
- 35 Kun EY 82 artiklaa sovelletaan yhdessä EY 86 artiklan 1 kohdan kanssa sellaiseen tilanteeseen, jossa talouden toimijoiden mahdollisuudet ovat epäyhtäläiset ja jossa kilpailu on siten vääristynyt valtion toimenpiteen seurauksena, komission mukaan kyseinen valtion toimenpide on itsessään EY 86 artiklan 1 kohdan ja EY 82 artiklan vastainen. Se katsoo näin ollen, että olisi riittävää todistaa, että toimenpide on tosiasiallisesti luonut epäyhtäläiset mahdollisuudet suosimalla etuoikeutettua julkista yritystä ja siten vaikuttanut markkinoiden rakenteeseen, koska se on antanut kyseisen yrityksen säilyttää määräävän asemansa toisilla, läheisillä tai tuotantoketjun loppupään markkinoilla, tai vahvistaa tai laajentaa sitä esimerkiksi estämällä uusia kilpailijoita pääsemästä kyseisille markkinoille.
- 36 Komissio katsoo näin ollen, että unionin yleinen tuomioistuin on soveltanut virheellisesti unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä käsiteltävän asian tosiseikkoihin ja vääristänyt riidanalaisen päätöksen oikeusperustan. Se toteaa tältä osin, että toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin on todennut, kyseinen päätös ei perustunut toteamukseen, jonka mukaan pelkästään se, että DEI oli kyseisten valtion toimenpiteiden vuoksi kilpailijoihinsa nähden edullisemmassa asemassa, itsessään merkitsee markkina-aseman väärinkäyttöä. Riidanalaisessa päätöksessä oli sen mukaan päinvastoin eritelty rikkomus osoittamalla, että kyseiset valtion toimenpiteet olivat luoneet epäyhtäläiset mahdollisuudet DEI:lle ja sen kilpailijoille ja että DEI kykeni pelkästään näillä toimenpiteillä sille myönnettyjä oikeuksia käyttämällä laajentamaan määräävän asemansa ruskohiilen toimittamisen markkinoilta (tuotantoketjun alkupään markkinat) sähkön tukkumarkkinoille (tuotantoketjun loppupään markkinat) Kreikassa. Komission mukaan määräävän aseman laajentaminen tuotantoketjun loppupään markkinoille johti kilpailun rajoittamiseen näillä markkinoilla, koska uusien kilpailijoiden pääsy niille estettiin jopa markkinoiden vapauttamistoimenpiteiden toteuttamisen jälkeen. Lisäksi DEI:n kilpailijoille ei hakemuksista huolimatta myönnetty minkään merkittävän ruskohiiliesiintymän hyödyntämisoikeuksia.
- 37 Koska riidanalaisessa päätöksessä oli selitetty, että yhtäältä riidanalaisen valtion toimenpiteiden voimassa pitäminen ja toisaalta DEI:lle myönnettyjen etuoikeuksien pelkkä käyttäminen sekä DEI:n toiminta tuotantoketjun loppupään markkinoilla johtivat määräävän markkina-aseman väärinkäytön vaaraan näillä markkinoilla, koska ne estivät kokonaan tai osittain uusien kilpailijoiden markkinoille pääsyn, komissio katsoo täyttäneensä kaikki unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä asetetut edellytykset, jotka koskevat EY 86 artiklan 1 kohdan soveltamista yhdessä EY 82 artiklan kanssa.

38 DEI:n ja Helleenien tasavallan mukaan tämä valitusperuste on perusteeton. Ne katsovat unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraavan, että voidakseen soveltaa EY 86 artiklan 1 kohtaa yhdessä EY 82 artiklan kanssa komission on näytettävä väärinkäyttöä merkitsevä menettely, johon kyseinen valtion toimenpide on johtanut tai on saattanut johtaa kyseisen yrityksen. Niiden mukaan se, että kyseinen valtion toimenpide johtaa epäyhtäläisiin mahdollisuuksiin, ei yksin riitä, vaikka se onkin välttämätön edellytys sille, että kyseisten artiklojen soveltaminen on perusteltua. Niiden mukaan komissio pyrkiikin muuttamaan EY 86 artiklan 1 kohdan itsenäiseksi, ylemmäntasoiseksi määräykseksi. Ne katsovat unionin yleisen tuomioistuimen soveltaneen asianmukaisesti kyseistä oikeuskäytäntöä käsiteltävän asian tosiseikkoihin.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

39 On muistutettava, että EY 86 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot eivät toteuta eivätkä pidä voimassa mitään toimenpidettä, joka koskee julkisia yrityksiä taikka yrityksiä, joille jäsenvaltiot myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia, ja joka on ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen, etenkin EY 82 artiklan määräysten kanssa.

40 Tässä määräyksessä kielletään määräävän markkina-aseman väärinkäyttö yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla, jos se on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

41 On muistutettava, että oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltio rikkoo EY 86 artiklan 1 kohdassa ja EY 82 artiklassa asetettuja kieltoja, jos se saa lailla, asetuksella tai hallinnollisilla toimenpiteillä aikaan tilanteen, jossa julkinen yritys tai yritys, jolle se on myöntänyt erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia, väistämättä syyllistyy määräävän markkina-asemansa väärinkäyttöön pelkästään käyttämällä sille myönnettyjä etuoikeuksia, tai jos nämä oikeudet ovat omiaan johtamaan tilanteeseen, jossa yritys käyttää asemaansa tällä tavoin väärin (ks. vastaavasti tuomio *Connect Austria*, EU:C:2003:297, 80 kohta ja tuomio *MOTOE*, EU:C:2008:376, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tältä osin ei ole tarpeen, että väärinkäytös todella tapahtuu (tuomio *GB-Inno-BM*, EU:C:1991:474, 23–25 kohta; tuomio *Raso ym.*, EU:C:1998:54, 31 kohta ja tuomio *MOTOE*, EU:C:2008:376, 49 kohta).

42 Siten näitä määräyksiä rikotaan, jos jäsenvaltion toimenpiteellä luodaan määräävän markkina-aseman väärinkäytön vaara (ks. tuomio *MOTOE*, EU:C:2008:376, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksessa määrätyn kaltainen vääristymätön kilpailu voidaan nimittäin taata ainoastaan varmistamalla yhtäläiset mahdollisuudet talouden toimijoiden välillä (ks. tuomio *GB-Inno-BM*, EU:C:1991:474, 25 kohta; tuomio *MOTOE*, EU:C:2008:376, 51 kohta ja tuomio *Connect Austria*, EU:C:2003:297, 83 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

44 Tästä seuraa se, että jos talouden toimijoiden epäyhtäläiset mahdollisuudet, ja niin muodoin vääristynyt kilpailu, johtuvat valtion toimenpiteestä, tällainen toimenpide on vastoin EY 86 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä EY 82 artiklan kanssa (ks. tuomio *Connect Austria*, EU:C:2003:297, 84 kohta).

45 Oikeuskäytännössä on lisäksi täsmennetty tältä osin, että vaikka se, että jäsenvaltio on luonut määräävän markkina-aseman myöntämällä yksinoikeuksia, ei sellaisenaan ole ristiriidassa EY 82 artiklan kanssa, perustamissopimuksessa jäsenvaltioille asetetaan kuitenkin velvollisuus olla toteuttamatta tai pitämättä voimassa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat estää tämän määräyksen tehokkaan vaikutuksen (tuomio *ERT*, C-260/89, EU:C:1991:254, 35 kohta; tuomio *Corbeau*, C-320/91, EU:C:1993:198, 11 kohta ja tuomio *Deutsche Post*, C-147/97 ja C-148/97, EU:C:2000:74, 39 kohta).

46 Tämän tuomion 41–45 kohdassa esiin tuoduista toteamuksista seuraa, että – kuten julkiasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 55 kohdassa – kyse voi olla EY 86 artiklan 1 kohdan ja EY 82 artiklan määräysten rikkomisesta riippumatta siitä, onko määräävää markkina-asemaa tosiasiallisesti käytetty väärin. Tärkeää on ainoastaan se, että komissio yksilöi mahdollisen tai tosiasiallisen kilpailunvastaisen seurauksen,

johon kyseinen valtion toimenpide on omiaan johtamaan. Tällainen rikkominen voidaan siten todeta ilman, että olisi välttämätöntä näyttää todellisen väärinkäyttöä merkitsevän menettelyn olemassaoloa, kun kyseiset valtion toimenpiteet vaikuttavat markkinoiden rakenteeseen luomalla epäyhtäläiset kilpailuedellytykset yritysten välille ja mahdollistamalla sen, että julkinen yritys tai sellainen yritys, jolle on myönnetty erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia, voi säilyttää määräävän asemansa kyseisillä markkinoilla, esimerkiksi vaikeuttamalla uusien toimijoiden pääsyä niille, tai vahvistaa kyseistä asemaa tai laajentaa sitä toisille markkinoille kilpailua rajoittaen.

- 47 Tästä tilanteesta seuraa, että – vastoin unionin yleisen tuomioistuimen arviointia valituksenalaisen tuomion 105–118 kohdassa – on riittävää näyttää, että kyseisestä valtion toimenpiteestä voi aiheutua tällainen mahdollinen tai tosiasiallinen kilpailuvastainen seuraus, eikä ole tarpeen yksilöidä muuta väärinkäyttöä kuin se väärinkäyttö, joka kyseisellä valtion toimenpiteellä luodusta tilanteesta voisi aiheutua. Tästä seuraa myös se, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että kun komissio totesi, että DEI, joka oli aiemmin monopoliasemassa ollut yritys, säilytti edelleen määräävän asemansa sähkön tukkumarkkinoilla sen edun perusteella, jonka etuoikeus ruskohiilen saantiin tälle loi, ja että tämä tilanne johti näillä markkinoilla epäyhtäläisiin mahdollisuuksiin DEI:n ja muiden yritysten välillä, se ei yksilöinyt eikä näyttänyt oikeudellisesti riittävällä tavalla, mihin EY 82 artiklassa tarkoitettuun väärinkäyttöön kyseinen valtion toimenpide DEI:n johti tai saattoi johtaa.
- 48 Näin ollen ensimmäinen valitusperuste on hyväksyttävä ja valituksenalainen tuomio on kumottava ilman, että unionin tuomioistuimen on tarpeen tutkia toista valitusperustetta, joka on luonteeltaan selvästi toissijainen ensimmäiseen valitusperusteeseen nähden.

Unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettu kanne

- 49 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että jos unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun, se voi itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen.
- 50 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimella on käytettävissään tarvittavat seikat, jotta se voi ratkaista lopullisesti ensimmäisessä oikeusasteessa esitetyn ensimmäisen kanneperusteen toisen ja neljännen osan.
- 51 Valituksenalaisen tuomion 59 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että aluksi oli tarkasteltava ensimmäisen kanneperusteen toista osaa, joka perustui siihen, että komissio oli tehnyt virheen todetessaan, ettei yksinoikeuksien tai erityisoikeuksien olemassaolo ollut välttämätön edellytys sille, että EY 86 artiklan 1 kohdan ja EY 82 artiklan määräyksiä voitiin todeta rikotun, ja kyseisen kanneperusteen neljäntä osaa, joka perustuu siihen, ettei DEI ollut laajentanut määräävää asemaansa ruskohiilen toimittamisen markkinoilta sähkön tukkumarkkinoille sen vuoksi, että sillä on väitetysti etuoikeus primäärisen polttoaineen käyttöön.
- 52 Samassa kohdassa unionin yleinen tuomioistuin katsoi, ettei siinä vaiheessa ollut tarpeen lausua komission riidanalaisessa päätöksessä omaksuman merkityksellisten markkinoiden määrittelyn oikeellisuudesta, jota DEI:n esittämän ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa koski, ja lähti olettamuksesta, että markkinoiden määrittelyssä ei ollut tehty ilmeistä arviointivirhettä, toisin kuin DEI väitti.
- 53 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimella on tämän saman olettamuksen perusteella käytettävissään tarvittavat seikat, jotta se voi ratkaista lopullisesti DEI:n esittämän ensimmäisen kanneperusteen toisen ja neljännen osan.

Ensimmäisen kanneperusteen toinen osa

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

- 54 DEI, jota Helleenien tasavalta tukee, väittää, että komissio on virheellisesti katsonut, että se, että DEI määritellään oikeudellisesti julkiseksi yritykseksi, riittää EY 86 artiklan 1 kohdan ja EY 82 artiklan määräysten rikkomisen toteamiseen. Oikeuskäytännöstä käy nimittäin ilmi, että sen säännön soveltamiseksi, joka koskee julkisen yrityksen määräävän aseman laajentamista tietyiltä markkinoilta toisille markkinoille, jotka ovat läheiset mutta erilliset, komission on välttämättä näytettävä, että toimenpiteellä myönnetään tai vahvistetaan yksinoikeuksia tai erityisoikeuksia. Käsiteltävässä asiassa DEI:llä ei kuitenkaan ollut yksinoikeuksia, koska sillä ei ollut yksinomaista oikeutta kyseisen taloudellisen toiminnan harjoittamiseen. DEI:n tutkimis- ja hyödyntämisoikeuksia ei myöskään voida pitää EY 86 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina erityisoikeuksina, koska erityisoikeuksia myönnetään rajoitetulle määrälle tahoja.
- 55 Komissio, jota väliintulijat tukevat, vastaa lähinnä, että yhtäältä yhdessä luettujen EY 86 artiklan 1 kohdan ja 82 artiklan määräysten soveltamisala ei rajoitu ainoastaan sellaisiin valtion toimenpiteisiin, joilla myönnetään erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia, ja toisaalta, että DEI:lle on joka tapauksessa myönnetty tällaisia oikeuksia.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 56 EY 86 artiklan 1 kohdan sanamuodosta käy ilmi, että tätä määräystä sovelletaan yhtäältä julkisiin yrityksiin ja toisaalta yrityksiin, joille jäsenvaltiot myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia. Käsiteltävässä asiassa on selvää, että DEI on julkinen yritys.
- 57 Kuten lisäksi tämän tuomion 41–44 kohdassa on todettu, on niin, että jos talouden toimijoiden epäyhtäläiset mahdollisuudet, ja niin muodoin vääristynyt kilpailu, johtuvat valtion toimenpiteestä, tällainen toimenpide on vastoin EY 86 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä EY 82 artiklan kanssa, riippumatta siitä, onko kyseinen toimenpide laki, asetus vai hallinnollinen toimenpide.
- 58 DEI väittää siis virheellisesti, että sen säännön soveltamiseksi, joka koskee julkisen yrityksen määräävän aseman laajentamista tietyiltä markkinoilta toisille markkinoille, jotka ovat läheiset mutta erilliset, unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä edellytettäisiin komission välttämättä näyttävän, että kyseisellä valtion toimenpiteellä myönnetään tai vahvistetaan erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia.
- 59 On nimittäin riittävää, että kyseisellä toimenpiteellä saadaan aikaan tilanne, jossa julkinen yritys tai yritys, jolle valtio on myöntänyt erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia, väistämättä syyllistyy määräävän markkina-asemansa väärinkäyttöön (ks. vastaavasti tuomio *Connect Austria*, EU:C:2003:297, 80 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 60 Ensimmäisen kanneperusteen toinen osa on siis hylättävä.

Ensimmäisen kanneperusteen neljäs osa

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

- 61 DEI kyseenalaistaa komission päätelmän, jonka mukaan niiden ruskohiilen hyödyntämisoikeuksien, joiden haltija se on, käyttäminen oli johtanut sen määräävän aseman laajentumiseen ruskohiilen toimittamisen markkinoilta sähkön tukkumarkkinoille vastoin yhdessä luettuja EY 86 artiklan 1 kohdan ja EY 82 artiklan määräyksiä, koska määräävän aseman laajentamista koskevan säännön soveltamisen edellytykset eivät sen mukaan täyty käsiteltävässä asiassa. Ensinnäkin kaikissa

asioissa, joissa unionin tuomioistuimet ovat soveltaneet tätä sääntöä, yrityksellä on ollut markkinoilla joko oikeudellinen tai tosiasiallinen monopoli ja kyseessä olleella valtion toimenpiteellä on myönnetty yksinoikeuksia tai erityisoikeuksia läheisille mutta erillisille markkinoille, mikä ei ole ollut tilanne käsiteltävässä asiassa. Toiseksi DEI:llä ei ole sääntelyvaltaa, jonka perusteella se voisi päättää kilpailijoidensa toiminnasta, eikä mahdollisuutta periä maksuja kilpailijoiltaan. Kolmanneksi komission olisi sen mukaan mahdollista väärinkäyttöä tutkiessaan pitänyt tutkia, mikä vaikutus väitetyllä rikkomisella olisi kuluttajien etuihin. Lopulta neljänneksi komissio määritteli ruskohiilen ehdottoman välttämättömäksi tuotannontekijäksi (essential facility) osoittamatta, että ruskohiili olisi sähkön tukkumarkkinoilla toimimista varten ehdottoman välttämätön.

- 62 Helleenien tasavalta väittää, ettei komissio mainitse millään tavalla DEI:n nykyistä tai edes mahdollista määrävän markkina-aseman väärinkäyttöä. Nyt käsiteltävässä asiassa tällainen väärinkäyttö on kuitenkin ehdoton ennakoedellytys EY 86 artiklan 1 kohdan soveltamiselle yhdessä EY 82 artiklan kanssa.
- 63 Komissio, jota väliintulijat tukevat, väittää ensinnäkin, että ne valtion toimenpiteet, joita EY 86 artiklan 1 kohdassa ja EY 82 artiklassa tarkoitetaan, eivät rajoitu ainoastaan erityisoikeuksiin tai yksinoikeuksiin. Toiseksi näiden määräysten rikkomisen toteaminen ei riipu sääntelyvallan käyttämisestä. Kolmanneksi oikeuskäytännössä ei edellytetä näiden määräysten rikkomisesta kuluttajille mahdollisesti aiheutuneen vahingon tutkimista. Neljänneksi komission mukaan DEI väittää virheellisesti, että komissio oli riidanalaisen päätöksen 132 ja 238 kohdassa arvioinut, että ruskohiilen saanti on ehdottoman välttämätön tuotannontekijä (essential facility).

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 64 Aluksi on hylättävä Helleenien tasavallan perustelut tämän tuomion 39–46 kohdassa esitetyillä perusteilla.
- 65 Lisäksi on hylättävä ne väitetyt määrävän aseman laajentamista koskevan säännön ”soveltamisen edellytykset”, jotka on esitetty tiivistetysti tämän tuomion 61 kohdassa ja joiden DEI väittää seuraavan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä.
- 66 On nimittäin muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan määrävässä markkina-asemassa olevan yrityksen menettelytavat, joilla pyritään vääristyneellä kilpailulla laajentamaan tätä asemaa läheisille mutta erillisille markkinoille, ovat EY 82 artiklassa tarkoitettua määrävän markkina-aseman väärinkäyttöä (ks. vastaavasti tuomio *Connect Austria* EU:C:2003:297, 81 ja 82 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 67 Samoin oikeuskäytännössä on jo korostettu, että määrävän aseman laajentaminen ilman objektiivista perustetta on ”sellaisenaan” kielletty EY 86 artiklan 1 kohdassa, luettuna yhdessä EY 82 artiklan kanssa, kun laajentaminen on seurausta valtion toteuttamasta toimenpiteestä. Koska kilpailua ei saa tällä tavalla poistaa, ei sitä saa myöskään vääristää (ks. vastaavasti tuomio *Espanja ym. v. komissio*, C-271/90, C-281/90 ja C-289/90, EU:C:1992:440, 36 kohta ja tuomio *GB-Inno-BM*, EU:C:1991:474, 21, 23 ja 24 kohta).
- 68 Komission ei siis ole välttämätöntä näyttää kaikissa tapauksissa, niin kuin DEI väittää, että asianomainen yritys on monopoli-asemassa, että kyseisellä valtion toimenpiteellä myönnetään sille yksinoikeuksia tai erityisoikeuksia läheisille mutta erillisille markkinoille tai että sillä on jonkinlaista sääntelyvaltaa. Tämän tuomion 41–44 kohdassa mainitun oikeuskäytännön perusteella on myös todettava, että komissiolla ei ole väitettyä velvollisuutta näyttää sitä vaikutusta, joka yhdessä luettujen EY 86 artiklan 1 kohdan ja EY 82 artiklan määräysten rikkomisella on kuluttajien etuihin, koska viimeksi mainitussa artiklassa voidaan lisäksi tarkoittaa menettelyjä, jotka aiheuttavat vahinkoa vaikuttamalla haitallisesti toimivan kilpailun rakenteeseen (ks. vastaavasti tuomio *Europemballage* ja

Continental Can v. komissio, 6/72, EU:C:1973:22, 26 kohta). Lopulta DEI:n perustelu, jonka mukaan komissio olisi määritellyt ruskohiilen ehdottoman välttämättömäksi tuotannon tekijäksi, perustuu virheelliseen oletukseen, koska komissio on ainoastaan viitannut DEI:n ”lähes monopolistiseen” asemaan sähkön tukkumarkkinoilla.

- 69 Ensimmäisen kanneperusteen neljäs osa on näin ollen hylättävä.
- 70 Edellä esitetyn perusteella DEI:n unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämän ensimmäisen kanneperusteen toinen ja neljäs osa on hylättävä, ja asia on palautettava unionin yleiseen tuomioistuimeen ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisen, kolmannen ja viidennen osan ja muiden DEI:n esittämien kanneperusteiden tutkimiseksi.

Oikeudenkäyntikulut

- 71 Koska asia palautetaan unionin yleisen tuomioistuimen ratkaistavaksi, oikeudenkäyntikuluista on päätettävä myöhemmin.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio DEI v. komissio (T-169/08, EU:T:2012:448) kumotaan.**
- 2) **Asia palautetaan unionin yleiseen tuomioistuimeen, jotta se ratkaisee sille esitetyt kanneperusteet, joista unionin tuomioistuin ei ole lausunut.**
- 3) **Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.**

Allekirjoitukset